

Juli 2014

Bloeyendael

bulletin

INHOUD

- ♦ Scharrelkids
- ♦ Introductie van driehoeksmosselen in fortgracht
- ♦ Opening De Sterren
- ♦ Burenpraat. Interview met Marleen Stoker
- ♦ Uitvliegers: slechtvalken en sperwers
- ♦ Nieuwe penningmeester

Prachtige namen

We moeten beginnen met het droevige bericht dat eind april Huub Hoefsmit is overleden. Huub was vanaf de oprichting in 1990 maar liefst 13 jaar de nauwgezette penningmeester van de stichting. Wij zijn hem veel dank verschuldigd voor het financiële fundament waar we nu nog van profiteren.

Na de zachte winter is park Bloeyendael al vroeg aan het voorjaar begonnen, wel een maand eerder dan vorig jaar. Ook het zomerhooien hebben we om die reden vervroegd. In het broedseizoen hebben we onze activiteiten beperkt tot het vernieuwen van de broeihoop voor ringslangen en het afsteken van de reuzenbereklaauw. Aanraking van die plant veroorzaakt namelijk brandblaren.

En inmiddels hebben we al weer twee excursies gehad, over vogels en over libellen. Bij de excursies vallen niet alleen de prachtige planten en dieren in het park op, maar ook hun namen mogen er zijn. Van vergeet-mij-nietje, elfenbankje en tiftjaf kijkt u waarschijnlijk niet meer op, maar wat dacht u van gekroesde haarmuts (mosje), dodemansvingers (paddenstoel), hondstong (kruid), glassnijder (libelle), glimmend roetneusje (zweefvlieg) en laatvlieger (vleermuis)? Ze komen allemaal voor in Bloeyendael en, eerlijk gezegd, doet het horen van zo'n prachtige naam me altijd goed. Tijdens mijn biologiëstudie hielp me dat altijd goed bij het erin stampen van de vele soorten. En dat terwijl de meeste docenten feitelijk alleen maar geïnteresseerd waren in wetenschappelijke, Latijnse namen. Sommige planten of dieren hebben niet eens een Nederlandse naam. We kunnen onze taal dus nog wel wat verrijken.

In dit nummer stelt onze nieuwe penningmeester Ton van Alphen zich voor. Wij begroeten hem graag en danken zijn voorganger, Jankees Toppen, die voortreffelijk werk heeft verricht en dat nu gaat verleggen naar de Betuwe. In dit nummer verder aandacht voor het nieuwe studentencomplex en zijn bewoners, maar ook voor jongere bezoekers. Tenslotte kunt u wat lezen over gewenste en iets minder gewenste dieren in en om het park. (Ton Rennen)

Scharrelkids

Scharrelkids is een project van het IVN dat natuurbeleving voor kinderen tot 12 jaar wil bevorderen. Marijke Zoetelief, geassisteerd door enkele IVN-ers, organiseerde op zondag 10 april voor een groepje kinderen en hun ouders een onvergetelijk middag in het park.

De zes kinderen werden uitgedaagd om op allerlei mogelijke manieren de natuur te verkennen. In water en grond werd gespeurd naar kleine

beestjes; met een spiegel onder de neus werden bomen van een geheel andere kant bekeken en in een

stukje bos werd een parcours blind gevolgd. In de heemtuin kwamen een paar bijzondere bloemen aan bod.

Een van de doelen van het project is ouders te leren hoe ze hun kinderen voor de natuur kunnen interesseren. Kinderen van basisschoolleeftijd zijn uit zichzelf al heel nieuwsgierig, en met vaak simpele hulpmiddelen is menige wandeling zo in een ontdekkingstocht omgezet.

Tijdens een avondbijeenkomst in de week ervoor kregen de ouders informatie aangereikt over hoe ze hun kinderen kunnen stimuleren. Ze kwamen dus beslagen ten ijs.

Het paviljoen was de verzamelplek van waaruit de avonturen werden ondernomen. Het weer werkte prima mee. Aan het einde van de middag werden broodjes genuttigd die de kinderen boven de vuurkorf baktten. Al met al een supermiddag. (Titia Kan)

Introductie van driehoeksmosselen in de fortgracht

In maart werd bekend dat Bureau Waardenburg BV in opdracht van de gemeente 1700 plastic kratten met driehoeksmosselen ging aanbrengen in de noordelijke gracht van Fort De Bilt. Met deze pilot hoopt het bureau de waterkwaliteit te bevorderen en de blauwalg te bestrijden. Kosten € 150.000 ! Waarom zijn we niet blij met deze proef?

Methode niet onomstreden

In eutrofe wateren (die rijk zijn aan voedingsstoffen voor planten) kunnen algen zich onder bepaalde omstandigheden zo sterk vermeerderen, dat het water er groen uit ziet. Dit verschijnsel heet waterbloei. Het proefsgewijs massaal inzetten van driehoeksmosselen in afgedamde wateren met waterbloei van blauwalgen leidde in enkele gevallen

Plaatsen van de kratten. (Foto: Laurens van Leeuwen)

tot afname van de algen. Op andere locaties waren de ervaringen niet succesvol.

Er blijkt nog veel onbekend over de mogelijkheden met de inzet van mosselen. Het gebruik van mosselen zal weinig effect hebben op de hoeveelheid opgeloste voedingsstoffen, omdat ze alleen de zwevende deeltjes verwijderen. De oorzaken voor het ontstaan van waterbloei blijven aanwezig.

Minder voedsel

De driehoeksmosselen filteren ook het voedsel voor het zoöplankton weg. Dit kan dan niet meer als voedselbron door bijvoorbeeld de vis-

sen worden gebruikt, hetgeen de visstand negatief beïnvloedt. Ook voor onze inheemse mosselen vormen de driehoeksmosselen een voedselconcurrent. De snelle opkomst van de nieuwe exoot leidt vaak tot problemen bij andere soorten die in zijn niche voorkomen. Het massaal uitzetten van driehoeksmosselen in allerlei wateren om de blauwalgen te bestrijden zet het voortbestaan van de inheemse zoetwatermosselen onder druk.

Zwemwater

Dan zijn er nog negatieve effecten op zwemwater, hoewel de fortgracht daar niet voor bestemd is. Driehoeksmosselen hechten zich aan vlonders en beschoeiingen. De mosselen zijn vlijmscherp en kunnen diepe snijwonden veroorzaken.

Alternatieven

Er zijn niet invasieve manieren om de blauwalgen te bestrijden. Zo is er de zogenaamde Flock & Lock- methode, waarbij het voor de blauwalg belangrijke fosfaat wordt gefixeerd in de waterbodem.

Een selectieve bestrijding van blauwalgen is ook mogelijk met een sterk verdunde waterstofperoxide oplossing. Het is zeer effectief in een heel lage concentratie, die het fytoplankton nauwelijks aantast. De beide laatst genoemde methoden zijn ook een flink stuk goedkoper.

Wij betreuren dat het ecologisch Bureau Waardenburg niet gekozen heeft voor een methode die minder ingrijpend is en die uitgaat van natuurlijke balans en evenwicht.

Opening De Sterren

Op donderdagavond 12 juni vond de feestelijke opening plaats van studentencomplex SSH De Sterren, grenzend aan Park Bloeyendaal. Met het ombouwen van het voormalig Provinciehuis naar studentenwoningen, heeft het park er meer dan 700 nieuwe burens bij. Studenten die in het complex komen wonen, ontvangen informatie over het park. Naast het informeren van studenten, willen we hen ook meer betrekken bij het park. De uitnodiging van de SSH om met een kraam op het openingsfeest te staan, hebben we dan ook met beide handen aangepakt.

Om de overlast van het feest voor het park zoveel mogelijk te beperken, is van te voren nauw overleg geweest met de organisatie.

Speurtocht

Voorafgaand aan het feest werden bewoners op een speurtocht gezet,

om nieuwe mensen en de omgeving beter te leren kennen. Een van de vragen voor de speurtocht was om foto's te maken van op dat moment bloeiende planten, zoals de adderwortel, bolderik en dagkoekoeksbloem. Zou u ze herkennen? Gezien het

grote aantal inzendingen zijn er nog behoorlijk wat studenten met kennis van planten, al dan niet opgedaan tijdens de speurtocht.

Infostand

Op de dag van het feest hebben we met een aantal vrijwilligers twee marktkramen ingericht met foto's, kaarten, bulletins, buttons en ho-

ning van imker Theo. Rond 18.00 was de officiële gedeelte afgerond en begon het feest voor de bewoners. Het zonnetje scheen rijkelijk en een dj zorgde voor swingende muziek. Gezien de enorme rij voor de barbecue leek de belangstelling voor het eten in eerste instantie groter dan voor de kraam. Toch was er een gestage aanloop van geïnteresseerde studenten die vragen hadden over het park. Ze wilden bijvoorbeeld weten wat de geschiedenis van het park was en hoe het werd onderhouden. Ook was er veel belangstelling voor de honing die afkomstig is van de bijenkasten in het park en werd Theo bestookt met vragen.

Drukte bij de Bloeyendaelstand

Een aantal studenten gaf aan het jammer te vinden dat de takkenril geplaatst is en ze een minder mooi uitzicht hebben op het park, dan wel er niet meer rechtstreeks in kunnen. Na een uitleg dat dit ter bescherming van het park is en zeker niet om hen te weren, werd er ook begrip voor getoond.

Studentenvrijwilligers

Naarmate de rij voor de barbecue slonk en de meeste studenten uitgegeten waren, werd het ook drukker bij de kraam. Uiteindelijk hebben zo'n veertig studenten zich aangesloten bij een rondleiding door het park. Ook heeft een tiental studenten aangegeven dat ze graag op de hoogte willen worden gehouden van activiteiten voor vrijwilligers. We kijken terug op een zeer geslaagde avond! (Tekst en foto's Hellen Basari)

Burenpraat

Interview met Marleen Stoker, voorzitter van het Woonbestuur van De Sterren

Hoe ben je in Utrecht terecht gekomen? Eind december 2013 ben ik vanwege mijn studie Journalistiek verhuisd vanuit Den Haag naar Utrecht. Ik ben op kamers gaan wonen in De Sterren.

Hoe is het Woonbestuur ontstaan en wat is jouw rol daarin geweest? Toen ik hier kwam wonen, viel het me op dat niemand de studenten representeerde. Er was weinig druk vanuit bewoners om de boel te verbeteren. Via de SSH heb ik vervolgens een oproep geplaatst voor het vormen van een bestuur. Hier kwamen een aantal reacties op en na een avond te hebben vergaderd, hadden we een woonbestuur.

Wat doen jullie als woonbestuur? We representeren de bewoners van De Sterren en zijn aanspreekpunt voor de SSH en voor bijvoorbeeld het bestuur van park Bloeyendael. Als woonbestuur maken wij bijvoorbeeld een plan, waarop de bewoners weer inspraak hebben. Zo hebben we ervoor gezorgd dat er een grasveldje is gekomen op de binnenplaats.

Wat zouden jullie nog willen realiseren? We willen heel graag meer recreatieruimte op ons terrein. We hopen dat het stukje grond aan de kant van de Pythagoraslaan volgend collegejaar hier gereed voor is gemaakt. Verder willen we commissies gaan opzetten. Een groencommissie kan zich bijvoorbeeld bezighouden met een moestuintje of kas, waar we zelf kleinschalig iets kunnen verbouwen. (Hellen Basari)

Uitvliegers

Na een klein broedsucces van de slechtvalken in 2012 (1 jong dat de naam Evert kreeg,) en een mislukt broedsel vorig jaar (1 schamel ei) hebben de ouders zich dit jaar van hun beste kant laten zien: ze broedden twee eieren uit. De

Rina en Steven worden gewogen en geringd.

provincie, die dit jaar een webcam had geplaatst bij het nest, schreef een wedstrijd uit onder tweelingen met als resultaat dat de kuikens Rina en Steven werden gedoopt. Inmiddels zijn ze uitgevlogen, en de passerende wandelaar moet enig geluk hebben om ze rond de

provincietoren te zien cirkelen.

Sperwers

Het park bleek nog een broedlustig roofvogelpaar te herbergen. Vogelaars hadden in het westelijk deel van het park een sperwernest ont-

Sperwer voert jong (foto Laurens van Leeuwen)

dekt. Toen de eieren waren uitgebroed, bleken er maar liefst drie jongen te zijn. De ouders hebben het relatief rustig. In tegenstelling tot kleinere vogels die af en aan moeten vliegen met insecten om hun onverzadigbare jongen te voeren, zitten de sperwerouders op hun gemak in een naburige boom (foto achterkant). Af en toe bezorgen ze de jongen een malse muis of

vogel. Vlees bevat immers meer calorieën dan insecten. (Paul Brassé)

Nieuwe penningmeester

In 2011 heb ik voor het eerst pas goed kennis gemaakt met Bloeyendaal. Ik was herstellende van een operatie, moest rust houden en mocht niet fietsen of autorijden. Dus was lopen de aangewezen wijze om me voort te bewegen. Ik woon in Rijnsweerd, en Bloeyendaal was, naast Landgoed Amelisweerd, op directe loopafstand en zo kwam Bloeyendaal in mijn aandacht. Wát een ander park is dat dan

het landgoed Amelisweerd! En wát een plezier om er rond te lopen hoe klein het ook is!

In 2012 werden we donateur en toen in het bulletin van november 2013 een oproep voor een nieuwe penningmeester stond viel dat net samen met een periode van werkloosheid. Ik had op dat moment ook geen vrijwilligerswerk omhanden en heb toen snel gekozen voor het penningmeesterschap van Bloeyendaal.

Inmiddels ben ik een half jaar penningmeester en dat bevalt me erg goed. Het is prettig te werken met professionele bestuurders die zich vanuit hun hart inzetten voor het beheer van het park en tegelijk plezier beleven aan al het moois dat Bloeyendaal te bieden heeft. Ik ben zelf niet thuis in natuurbeheer en leer gaandeweg ook deze kant van de werkelijkheid beter kennen. En ik lever mijn bijdrage door de financiën te doen. Daar heb ik ervaring mee vanuit mijn werk als directeur van een zorgorganisatie en jarenlang bestuurswerk bij o.a. de Stichting Hospice Utrecht.

Voor mij is verder bijzonder dat ik inmiddels ook bestuurder ben bij ATV Stadion, de tuindersvereniging aan de overkant van de Archimedeslaan. Leuk om te merken wat een verschillen er zijn tussen groepen mensen die elk op hun manier een band hebben met de natuur in Utrecht. Ik verwacht nog lange tijd met veel plezier binnen het bestuur van Bloeyendaal te kunnen werken. (Ton van Alphen)

PUBLIEKSACTIVITEITEN ZOMER / HERFST 2014

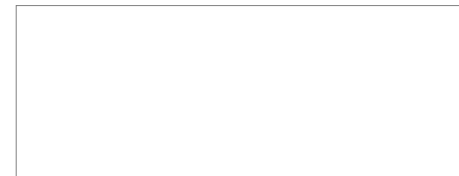
ACTIVITEIT	DATUM	TIJD
Open zondag	Zondag 10 augustus	13.00 - 17.00
<i>Afhalen graanakker</i>	<i>Zaterdag 9 augustus</i>	10.00 - 17.00
Open huis en heemtuin	Dinsdag 2 september	12.00 - 14.00
Open Zondag	Zondag 14 september	13.00 - 17.00
Nazomerhooien	Zaterdag 20 september	10.00 - 17.00
Nazomerhooien	Zaterdag 27 september	10.00 - 17.00
Nazomerhooien	Zaterdag 4 oktober	10.00 - 17.00
Open huis en heemtuin	Dinsdag 7 oktober	12.00 - 14.00
Bladharken	Zaterdag 15 november	10.00 - 17.00
Bladharken	Zaterdag 22 november	10.00 - 17.00

Bestuursprojecten

Eind vorig jaar heeft het bestuur een meerjarenplan vastgesteld, in te zien op www.bloeyendael/organisatie/beleid. Twee projecten willen we dit jaar realiseren:

- De aanleg van een kanosteiger bij kolk in Rijnweerdse Wetering.
- Verbetering van de opgang naar de verdedigingswal bij hoek Pythagoraslaan/Waterlinieweg, en de aanleg van een tegelpad vanaf de ingang van het studentencomplex naar deze opgang.

Word donateur van de Stichting Bloeyendael voor (minimaal) 12 euro per jaar. Stuur een mail naar info@bloeyendael.nl of geef je op via www.bloeyendael.nl/donateurs.html Als donateur ontvang je een informatiepakket en krijg je periodiek het bulletin thuisbezorgd met informatie over het park en de omgeving. Ook ontvang je uitnodigingen voor lezingen en excursies in het park. Donaties aan de stichting zijn aftrekbaar van belastingen.

Stichting Bloeyendael
Postbus 85017
3508 AA Utrecht
www.bloeyendael.nl
NL74 INGB 0003 4466 50
Tel. 06 4500 5700